

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

09 2023

МЕТОДИКА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 01 освіта / педагогіка

спеціальності: 012 дошкільна освіта

освітньо-професійної програми: дошкільна освіта

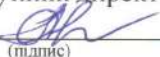
Укладач: Людмила ЧУЙКІНА

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії початкової
та дошкільної освіти
Протокол № 1 від “29” серпня 2023
Голова ЦК

(підпис) Юлія ТИМОШЕНКО
(ініціали, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від “07” вересня 2023
Заступник директора з НМР

(підпис) Альона ХОДАКОВСЬКА
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Нормативні	
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність 012 Дошкільна освіта освіта (шифр і назва)	Рік підготовки: 3	
	Освітньо-професійна програма <i>Дошкільна освіта</i> (якщо програм декілька, вписати назви усіх програм)	3 -й	V-VI семестр
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 2 год	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	14год.	14год
		Практичні, семінарські	
		14год.	14 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	24 год.
Вид контролю: 6 семестр екзамен			

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: забезпечення підготовки здобувачів освіти - вихователів закладів дошкільної освіти до реалізації ідеї компетентнісного розвитку особистості дітей дошкільного віку засобами образотворчої діяльності.

Завдання навчальної дисципліни: оволодіння теоретичними основами розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей; творче оволодіння досягненнями вітчизняної та зарубіжної методики розвитку зображувальної діяльності дітей дошкільного віку; формування вмінь до аналізу особливостей рівня розвитку зображувальної діяльності дітей дошкільного віку; формування знань у галузі засобів художньої виразності і техніки графіки, живопису, скульптури і декоративно – прикладного мистецтва; оволодіння вміннями та навичками для успішного проведення різних форм роботи з дітьми у закладі дошкільної освіти з метою розвитку зображувальної діяльності та творчих здібностей дітей; впровадження в практику роботи нової моделі організації життєдіяльності; інтеграції видів зображувальної діяльності

У результаті засвоєння дисципліни здобувачі освіти мають оволодіти такими компетентностями:

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність спілкування державною мовою як усно так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК 9. Здатність до організації проєктної діяльності

ЗК 12. Здатність діяти у відповідності з принципами академічної доброчесності

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК 6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

СК 12. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва; здатність реалізовувати основні завдання художньо-естетичного напрямку та основ образотворчого мистецтва через предметно-перетворювальну, художньо-творчу діяльність; використовувати ефективні методи та прийоми розвитку емоційно-чуттєвого досвіду, формування зображувальних вмінь і навичок та творчих здібностей з пріоритетом розвитку почуттєвої сфери особистості та спрямованістю на формування мистецької творчої компетентності під час освітньої та самостійної художньої діяльності дітей дошкільного віку.

СК 16. Здатність застосовувати знання, уміння і навички із циклу професійної підготовки, що є основою побудови змісту освітніх ліній Базового компоненту дошкільної освіти Державного стандарту дошкільної освіти для розв'язання практичних ситуацій і задач в реальному освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

СК 17. Здатність створювати і реалізовувати умови щодо формування технологічної компетенції на засадах інтеграції різних видів діяльності дітей дошкільного віку: предметно-практичній, конструктивній, предметно-ігровій, художньо-практичній, господарсько-побутовій; використовувати засоби сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

Здобувач освіти здатен продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів **такі програмні результати навчання:**

РН7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організувати їх відповідно до освітніх програм.

РН14. Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН16. Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку

РН17. Формувати національно патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур

РН18. Організувати та розділяти предметно-просторове розвивальне середовище на осередки діяльності в групах дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти

РН21. Керувати власною активністю відповідно до особистісних цінностей з урахуванням умов, цілей, завдань освітньої діяльності в закладі дошкільної освіти

РН22. Інтерпретувати зміст і вимоги БКДО та варіативних програм дошкільної освіти, рекомендованих МОН України, обирати адекватні методики для їх забезпечення

Міждисциплінарні зв'язки: у процесі викладання курсу використовуються міждисциплінарні зв'язки з такими дисциплінами пов'язана «Педагогіка», «Психологія», «Анатомія, фізіологія та гігієна дітей дошкільного віку», «Дошкільна лінгводидактика», «Методика ознайомлення з природою», «Методика формування елементарних математичних уявлень»

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей дошкільного віку.

Вступ. Предмет і завдання курсу. Короткі відомості про становлення методики керівництва образотворчою діяльністю дітей як науки.

Малювання, ліплення, аплікація, конструювання. Образотворча діяльність як умова сенсорного, розумового, морального, трудового й естетичного навчання, виховання й розвитку. Програма навчання дітей образотворчій діяльності. Структура програми та розділи з образотворчого мистецтва та образотворчої діяльності. Варіативні програми навчання дітей образотворчій діяльності.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: предмет і завдання курсу, види образотворчої діяльності та їх значення для гармонійного розвитку дитини, знання, вміння та навички необхідні для зображення предметів, сюжетів, в декоративних роботах та з техніки зображення;

вміти: орієнтуватися в структурі програми з навчання образотворчої діяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Тема 2. Методи і прийоми навчання дітей зображувальній діяльності та конструюванню

Визначення методів і прийомів навчання Традиційна класифікація методів за джерелом знань - словесні, наочні, практичні. Наочні: спостереження, демонстрація натури, картин, ілюстрацій, іграшок, зразка вихователя, прийомів зображення, розгляд і аналіз дитячих робіт. Словесні: розповідь, бесіда, художнє слово, пояснення, вказівки. Практичні: вправи. Ігровий метод.

Сучасна класифікація. (за типом пізнавальної діяльності). Інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, евристичний, дослідницький, моделювання, метод розвитку творчих здібностей (на основі розв'язання винахідницьких задач).

Зміст різноманітних методів та прийомів у процесі навчання дітей образотворчого мистецтва та вимоги до них. Використання в освітньому процесі комплексу методів і прийомів, що зумовлені необхідністю цілеспрямованого формування здібностей до образотворчої діяльності, знань, умінь і навичок.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: методи та прийоми навчання, зміст традиційної та сучасної класифікації методів, особливості використання в залежності від виду образотворчої діяльності;

вміти: раціонально використовувати у відборі методів та прийомів навчання в образотворчій діяльності.

Тема 3 Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності і конструювання

Практичне заняття

1. Аналіз наочних і дидактичних посібників.
2. Вправлення у добір іграшок, посібників, натури муляжів, репродукцій, ілюстрацій до занять образотворчою діяльністю.
3. Диференційований добір наочності: зразків вихователя з малювання, ліплення, аплікації з урахуванням віку дітей, згідно з методичними рекомендаціями
4. Вправлення в організації процесу сприйняття наочних посібників
5. Ознайомлення з вимогами до оформлення наочності до занять з малювання, ліплення, аплікації і конструювання.

Тема 4. Заняття як форма організації образотворчої діяльності

Основні форми організації образотворчої діяльності (заняття різних видів; гурткова робота, індивідуальна робота. Використання художньо-дидактичних ігор у). Заняття за дидактичними цілями на повідомлення нової інформації, формування нових знань і умінь; на закріплення знань і раніше отриманих умінь, систематизація накопиченого досвіду, змішані – заняття, що поєднують повідомлення нових знань, формування нових умінь із повторенням, закріпленням, систематизацією і застосуванням набутих знань, умінь, навичок (комбіновані, ігрові, сюжетно-ігрові, домінуючі). За специфікою поєднання і використання методів, прийомів і засобів навчання. За способом організації дітей на занятті (фронтальні, групові, підгрупові, індивідуальні).

Заняття-основна форма навчання дітей зображувальної діяльності. Місце заняття у режимі дня дошкільника. Гігієнічні і естетичні вимоги, що ставляться до умов проведення занять з образотворчої діяльності. Види занять залежно від вирішень навчальних або творчих завдань. Види занять за організацією дітей на занятті (фронтальні, групові, індивідуальні). Нетрадиційні форми організації занять. Особливості організації занять в різних вікових групах. Обладнання та матеріали до занять залежно від виду образотворчої діяльності. Підготовка вихователя до занять. Підготовка дітей до занять. Структура заняття.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: основні форми організації образотворчої діяльності, види та типи занять, структуру заняття з образотворчої діяльності, їх організацію, зміст підготовки вихователя та дітей, матеріали і обладнання до занять;

вміти: здійснювати підготовку вихователя та дітей, матеріалів та обладнання до занять.

Тема 5. Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом

Значення мистецтва для виховання і розвитку дітей. Види образотворчого мистецтва, які використовуються в роботі з дітьми різних вікових груп. Характеристика програмових завдань з ознайомлення з творами мистецтва в різних вікових групах. Розуміння змісту зображальних засобів творів живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва, скульптури, архітектури, художнього конструювання (дизайну). Форми, методи та прийоми ознайомлення дітей з мистецтвом. Перелік творів образотворчого мистецтва для ознайомлення дітей дошкільного віку. Естетичні вимоги щодо оформлення дитячого садка. Вплив інтер'єра дитячого садка на естетичне виховання дітей.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: види і жанри образотворчого мистецтва, програмові завдання з ознайомлення з видами образотворчого мистецтва, зміст зображальних засобів творів мистецтва, форми і методи ознайомлення, орієнтовний перелік творів, вимоги до оформлення інтер'єру ЗДО;

вміти: використовувати провідні методи та прийоми ознайомлення з образотворчим мистецтвом, використовувати різні форми організації занять.

Семинарське заняття:

1. Значення образотворчого мистецтва для виховання і розвитку дітей.
2. Види образотворчого мистецтва, що використовуються в роботі з дітьми.
3. Добір художніх творів для дошкільників. Вимоги до творів мистецтва.

4. Форми, методи та прийоми ознайомлення дітей з мистецтвом.
5. Естетичні вимоги щодо оформлення дитячого садка. Вплив інтер'єру на естетичне виховання дітей дошкільного віку

Тема 6. Самостійна зображувальна діяльність поза заняттями.

Зміст самостійної зображувальної діяльності. Значення самостійної зображувальної діяльності дітей. Організація гурткової та факультативної роботи. Особливості педагогічного керівництва зображувальною діяльністю дітей поза заняттями. Етапи художньої творчості дітей. Виявлення інтересів дітей. Організація гурткової та факультативної роботи. Робота вихователя з підгрупами та окремими дітьми. Стимулювання ініціативи та творчості дітей, залучення їх до оформлювальної діяльності в групі. Організація оформлення групи, виставок дитячої творчості, народного та сучасного декоративного мистецтва з використанням репродукцій, фотографій, альбомів, листівок. Нетрадиційні прийоми і засоби малювання, ліплення, аплікації. Матеріали та обладнання для самостійної зображувальної діяльності. Збагачення і розвиток творчої уяви.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: зміст самостійної зображувальної діяльності, нетрадиційні прийоми і засоби образотворчої діяльності, матеріали і обладнання до самостійної художньої діяльності;

вміти: стимулювати творчість дітей різними засобами навчання.

Практичне заняття:

1. Добір дидактичних ігор до різних видів зображувальної діяльності (малювання).
2. Вправлення в умінні використовувати нетрадиційні прийоми малювання (монотипії, кляксографії, тактильних прийомів зображення, ниткографії, свічкографії, граттажу, набризку, рельєфу тощо) з використанням різноманітних засобів зображення (ниток, пір'я, парафіну, туші, щіток, тюбиків, печаток, суміші фарб, темпер, вугілля, сангіни, воскових крейдочок, целофану, фольги, різних видів паперу).
3. Виконання індивідуальних робіт.
4. Оформлення творчих робіт за уявою.

Методика навчання предметного малювання.

Тема 6. Предметне малювання у молодшому дошкільному віці.

Раннє дитинство. Ранній вік. Програма розвитку дитини з образотворчої діяльності. Вікові можливості. Завдання розвитку. Організація життєдіяльності.

Виховання інтересу до малювання у дітей першої та другої молодших груп. Виникнення і розвиток інтересу до малювання у дітей першої молодшої групи. розвиток рухів рук. Навчання дітей проведення прямих вертикальних та горизонтальних ліній, підготовка до зображення предметів округлої форми. Розвиток асоціацій. Розподіл програмного матеріалу за кварталами. Особливості проведення перших занять. Виконання дітьми завдань індивідуально та з вихователем. Використання методів і прийомів навчання /показ технічних прийомів малювання та засобів зображення; прийом пасивних рухів; ігрові прийоми, слово вихователя; вірші, пісні, потішки в навчанні малювання /. Співтворчість вихователя з дітьми. Загальні показники компетентності дітей молодшого дошкільного віку в малюванні.

Молодший вік.

Програма розвитку дитини з образотворчої діяльності. Вікові можливості. Завдання розвитку. Організація життєдіяльності. Орієнтовна тематика занять з предметного малювання. Виховання стійкого інтересу до малювання. Розвиток спостережливості, образного сприйняття, збагачення зорових уявлень, виділення естетичних якостей предмета (кольору, форми, ритму). Підведення дітей до розуміння й передачі характерного забарвлення предметів, використання кольору за власним бажанням. Приблизна тематика.

Методи та прийоми, спрямовані на засвоєння способів зображення предметів, а також на засвоєння зображувальних та технічних навичок, умінь: обстеження предметів, спостереження предметів, спостереження навколишнього, формоутворюючі вправи, диференційований підхід до показу способів зображення, художнє слово, ігрові прийоми, музика та інше.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: етапи дозображувального періоду, програмові завдання навчання, методи та прийоми навчання на засвоєння зображення предметів;

вміти: визначати мету та структуру заняття, здійснювати добір та показ методів та прийомів навчання дітей у молодшій групі, вміти створювати зразки, технологічні таблиці, створювати засоби зображення.

Практичне заняття з предметного малювання в молодшому дошкільному віці

1. Аналіз дитячих малюнків.
2. Вправлення в організації процесу сприймання предметів та явищ дітьми третього і четвертого року життя.
3. Відпрацювання вміння демонструвати дітям прийоми малювання /динамічно, з хронометражем (форм непевних обрисів: дим, хмара, вода, вогонь/, з техніки примакування - вогники, краплі, сліди), з техніки малювання вертикальних і горизонтальних ліній -нитки, доріжки, з техніки малювання округлих форм -клубочок, снігові та повітряні кульки, кільця, колобок.
4. Відпрацювання вмінь демонструвати дітям прийоми малювання /динамічно, з хронометражем/: мазки /листя, сліди, вогники, краплі/, з проведення ліній різного характеру /стрічки, доріжки, струмочки/, з техніки малювання округлих форм олівцем та фарбами /кульки, баранки /, з техніки малювання прямокутних форм /кубики, книжки.
5. Добір програмового змісту занять, визначення основних методів та прийомів навчання.

Тема 7. Предметне малювання у середній групі

Виховання інтересу до процесу малювання та його результату. Розвиток умінь давати оцінку своєму малюнку, отримувати радість від досягнутого успіху. Навчання дітей розрізняти та зображувати предмети на основі знань геометричних фігур, знаходити схожість з ними в частинах предмета: передавати будову предмета, його відносну величину, колір. Розвиток міцної навички володіння олівцем та пензлем /положення руки, характер рухів, сила натиску, темп та ін. Формування розуміння взаємозв'язку техніки малювання та якості малюнка. Формування та удосконалення протягом року техніки малювання. Залучення дітей до колективної творчості. Використання інформаційно-рецептивного методу (спостереження, обслідування, показ узагальнених способів зображення та ін.). Формоутворюючі рухи руки - основа самостійності дитини у визначенні способів зображення предмета.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: програмові завдання навчання, методи та прийоми навчання на засвоєння зображення предметів;

вміти: визначати мету та структуру заняття, здійснювати відбір методів та прийомів навчання дітей в середній групі.

Практичне заняття з предметного малювання за програмою середньої групи

1. Аналіз дитячих робіт.
2. Вправлення в організації сприймання предмета, іграшки, ілюстрації дітьми на п'ятому році життя.
3. Відпрацювання методики показу узагальнених способів зображення:
  - дерев /дерево зимою, ялинка, листяні дерева /;
  - будинків /дім, дитячий садок /;
  - риб, птахів /золота рибка, акваріум, курча, каченя /;
  - тварин /іжачок, ведмедик, зайченя, кіт /;
  - людина /лялька, дівчинка, снігуронька/
4. Добір програмового змісту занять.

Тема 8. Предметне малювання у старшому дошкільному віці

Програма розвитку дитини з образотворчої діяльності. Вікові можливості. Завдання розвитку. Організація життєдіяльності.

Навмисний і свідомий характер малювання у дітей шостого року життя. Виховання інтересу у дітей до якості виконання завдання (самостійний пошук виразних засобів в передачі образів теми, самоконтроль в процесі малювання, увага до техніки виконання). Навчання зображення різних предметів і образів з передачею характерного в динаміці. Удосконалення техніки малювання олівцями і гуашшю. Навчання прийомам малювання акварельними фарбами, восковою крейдою, простим графітним олівцем та іншими матеріалами.

Ускладнення програмового матеріалу. Малювання предметів з натури, з уяви і пам'яті. Вільне володіння різноманітними навичками роботи олівцем, фарбами (гуаш, акварель) та іншими матеріалами (крейда, сангіна, вугілля). Поєднання цих матеріалів в одному малюнку. Навчання предметного зображення. Формування самостійності в сприйнятті натури, у визначенні ознак, властивостей конкретного предмета. Створювати художні образи, використовуючи відомі прийоми.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: програмові завдання навчання, методи та прийоми навчання на засвоєння зображення предметів;

вміти: визначати мету та структуру заняття, здійснювати добір та показ методів та прийомів навчання дітей в старшій групі.

Практичні заняття з предметного малювання за програмою старшої групи

Зображення дерев.

1. Аналіз дитячих малюнків із зображенням дерев..
2. Розглядання та аналіз різних порід дерев на ілюстраціях, малюнках, фотографіях та репродукціях: тополя, береза, ялина, сосна, дуб, яблуня та ін.; визначення загального та характерного.
3. Розгляд та аналіз методичних розробок із зображення дерев різних порід.
4. Відпрацювання методики показу узагальнених способів зображення дерев різними матеріалами(гуашшю, аквареллю, вугіллям, сангіною).
«Барви літа», «Барви осені», «Ходить гарбуз по городу» «Дерево взимку», «Квітуче дерево весною», «Калинове диво», «Знайомство з натюрмортом», «Осінній букет».
5. Добір програмного змісту занять, основних методичних прийомів.

Зображення будинків.

1. Аналіз дитячих малюнків із зображенням будинків.
2. Розглядання та аналіз зображень різних будинків, будівель /призначення, архітектура, прикрашання (на малюнках, ілюстраціях, фотографіях, репродукціях: сільські та міські будинки, дитячий садок, школа, цирк, театр, вокзал, завод).
3. Розгляд та аналіз методичних розробок, що розкривають послідовність малювання будинків олівцями, фарб.
4. Відпрацювання методики формування узагальнених засобів зображення будинків різними матеріалами.
5. Виконання двох методичних розробок з послідовним зображенням будинків олівцями та фарбами /з урахуванням можливості в одній методичній розробці показати прийоми малювання будинків в старшій групі

Зображення транспорту.

1. Аналіз дитячих малюнків із зображенням транспорту.
2. Розглядання та аналіз різних машин (в іграшках, на малюнках, ілюстраціях, фотографіях): види вантажних, легкових і спеціальних машин, теплоходи, кораблі, літаки, вертольоти, електропоїзди, метро.
3. Розгляд та аналіз методичних розробок, на яких зображено різні види транспорту.
4. Відпрацювання методики проведення занять із зображення в малюнках транспорту різними матеріалами.
5. Виконання методичних розробок.

Зображення риб, птахів.

1. Аналіз дитячих малюнків із зображенням риб, птахів.

2. Формування сприймання іграшок, ілюстрацій, малюнків, фотографій, на яких зображені риби та птахи: щука, карась, ворона, качка, гусак, півень, курка, папуга.
3. Розгляд та аналіз методичних розробок із зображенням птахів, риб.
4. Відпрацювання методики показу узагальнених способів зображення риб та птахів з різними матеріалами.
5. Виконання методичних розробок.

Зображення тварин.

1. Аналіз дитячих малюнків із зображенням тварин.
2. Розглядання та аналіз іграшок, малюнків, ілюстрацій, фотографій, що зображують тварин: собаку, лисицю, вовка, білку, ведмедя, слона, тигра, верблюда та ін.
3. Розгляд та аналіз методичних розробок із зображенням тварин.
4. Відпрацювання методики показу узагальнених засобів зображення тварин різними матеріалами.
5. Виконання методичних розробок: «Рожеве слонення», «Зайчик–побігайчик», «Мишка – шкряботушка»

Зображення людини.

1. Аналіз дитячих малюнків із зображенням людини.
2. Розглядання та аналіз іграшок, ілюстрацій, фотографій, репродукцій із зображенням людини: ляльки, Петрушки, Червоної шапочки, ляльки в національному вбранні, лижника, космонавта.
3. Розгляд та аналіз методичних розробок.
4. Відпрацювання методики проведення занять із зображення людини різними матеріалами.
5. Виконання методичних розробок з малювання людини. «Портрет Друга», «Казкові герої»

Тема 9. Сюжетне малювання в закладі дошкільної освіти

Інтеграція як основа розвитку у дітей дошкільного віку сприймання і відображення оточуючого світу (за Базовою програмою «Я у Світі»). Вплив інтеграції видів зображувальної діяльності на розвиток сюжетного малювання. Особливості сюжетного зображення дітьми молодшого дошкільного віку. Навчання сюжетному малюванню в середній групі на основі об'єднання кількох предметів одним змістом. Підведення до цілеспрямованої передачі виразності образів. Значення слова педагога у навчанні сюжетному малюванні (поради, запитання, художнє слово) для передачі виразності образів, прояву самостійності у творчості дітей.

Ускладнення композиційних навичок при передачі зв'язного змісту дітьми старшої групи. Стимулювання творчості дітей. Самостійний пошук зображувальних та виразних засобів, уміння продумувати та втілювати композицію. Відображення в малюнках сезонних явищ природи, зображення суспільного життя - праця, народні свята, відпочинок, легенд, малювання на теми казок, екранізованих творів; ознайомлення з творчістю художників. Навчання зображення сюжетів, дійових осіб, героїв, місця. Використання пошукових та евристичних методів. Місце наочності перед заняттями. Розвиток інтересу до розглядання ілюстрацій, репродукцій напередодні занять.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: особливості сюжетного зображення дітьми різного віку, завдання та зміст композиційних навичок у дітей; назви художніх творів образотворчого мистецтва та художників; інтеграцію видів образотворчого мистецтва;

вміти: добирати словесні прийоми (мистецтвознавчу розповідь за картиною), наочність до занять сюжетного змісту, зображувальні та виразні засоби, планувати і складати алгоритм занять за тематикою сюжетного малювання у різних вікових групах, оформлювати художньо – дидактичні ігри з розвитку композиційних вмінь у паперовому та електронному форматі.

Практичні заняття з сюжетного малювання .

1. Аналіз дитячих малюнків сюжетного змісту.

2. Виконання малюнків сюжетного змісту («Фарби Зими (Весни)». «Пейзаж».) Ознайомлення зі схемою та критеріями складання конспекту заняття. Добір програмового змісту
3. Презентація моделей занять.
4. Презентація художньо-дидактичних ігор. Виконання пейзажних малюнків в різних техніках.

Тема 10. Навчання декоративному малюванню у молодшій і середній групі

Значення декоративного малювання для виховання і розвитку дошкільників. Виховання інтересу до декоративного малювання у дітей молодшого дошкільного віку групи. Ознайомлення дітей з різними орнаментами; заохочення до експериментування і створення з простих знайомих елементів. Засвоєння дітьми техніки малювання декоративних елементів в середній групі (прямих ліній, мазків, кіл). Навчання різноманітного розташування візерунків на різних формах (на смужці, колі, квадраті, силуетних формах з передачею симетрії, ритму, двома-трьома кольорами. Створення візерунків за зразком та задумом. Послідовне ускладнення змісту занять.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: програмові завдання навчання, методи та прийоми навчання декоративному малюванню, види декоративно – прикладного мистецтва;

вміти: визначати мету та структуру заняття, здійснювати відбір методів та прийомів навчання дітей у молодшій групі, здійснювати поетапний показ прийомів декоративного малювання.

Практичні заняття

1. Відпрацювання методики розглядання зразків з дітьми.
2. Вправлення в методиці показу прийомів малювання елементів візерунків.
3. Малювання візерунків у різноманітних формах на основі асоціацій /смуга - шарф, рушник, доріжка, закладка; коло - тарілочка, серветка; квадрат - скатертина, хустка; прямокутник - килимок/ та на силуетних формах /рукавичка, чашка, фартушок, іграшка /.

Орієнтовна тематика за БП «Я у Світі»: «Осіній вінок», «Рушничок-стирок», «Фартушок для ляльки», «Великодня писанка», «Казкова рукавичка», «Яйце-крапанка», «Чарівні метелики», «Глечик», «Дощечка», «Святкова хустинка».

4. Добір програмового змісту занять та провідних методів і прийомів навчання.

Тема 11. Навчання декоративному малюванню у старшій групі

Розвиток естетичного сприймання творів декоративно-прикладного мистецтва. Засвоєння способів малювання нових елементів візерунка кінцем пензля. Створення більш складних симетричних композицій на різноманітних формах та силуетах за мотивами народного мистецтва; розвиток умінь використовувати характерні кольорові сполучення для вишивки, кераміки, розписів та ін. Поступове ускладнення малювання візерунків за мотивами народного та сучасного декоративного мистецтва. Навчання аналізувати вироби народного мистецтва та зразки. Система занять з ознайомлення з видом декоративно-прикладного мистецтва.

Вільне володіння різноманітними навичками виконання вільних мазків однією та кількома фарбами, поєднання у візерунках великих і дрібних елементів. Орієнтовна тематика занять за мотивами декоративно-прикладного мистецтва.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: програмові завдання з ознайомлення дітей з декоративно - прикладним мистецтвом, методику проведення та організацію різних типів занять, систему занять з ознайомлення з певним видом декоративно-прикладного мистецтва, орієнтовну тематику занять;

вміти: відбирати провідні методи та прийоми ознайомлення з ДПМ та навчання на заняттях та поза ними, оформлювати художньо – дидактичні ігри з навчання складати узор, орнамент на силуетах предметів побуту та одягу.

Практичні заняття

1. Аналіз зразків візерунків.
2. Відпрацювання методики розглядання виробу ДПМ, зразка вихователя з дітьми.
3. Відпрацювання методики показу прийомів малювання різноманітних елементів усією шириною ворсу пензля.

4. Малювання нескладних декоративних елементів за мотивами народних промислів: українська вишивка, опішнянська кераміка, петриківський розпис, писанкарство.

5. Створення декоративних композицій за мотивами українського народного мистецтва на геометричних та силуетних формах. Фролова І.В. «Чарівний світ народного мистецтва», «Яворівська дерев'яна іграшка», «Петриківський розпис», «Косівський розпис», «Опішнянський розпис». (серія «Демонстраційний матеріал з образотворчого мистецтва) або за орієнтовною тематикою занять (БП«Я у Світі): «Чарівні птахи», «Фантастичні рибки», «Дерево життя», «Українські вишиванки», «Писанки України», «Коник –стрибунець», «Бабусина чашка», «Новорічний ліхтарик».

6. Складання конспектів занять з ознайомлення дітей з одним із видів народного декоративного мистецтва .

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Методика навчання ліплення

Тема 12. Навчання ліпленню у молодшій та середній групі

Обладнання та матеріали для занять з ліплення. Методи педагогічного супроводження занять з ліплення.

Особливості пластичної форми, створюваної дітьми від 2 до 3 років. Формування інтересу до ліплення, знайомство з матеріалом, виконання окремих правил. Підведення до виконання найпростіших зображень. Навчання технічних прийомів. Приблизна тематика знань.

Особливості організації занять. Використання інформаційно-рецептивного методу. Розвиток формоутворюючих рухів в обстеженні предметів, у виконанні вправ. Показ способів зображення. Роль слова та ігрових прийомів. Особливості пластичної форми, створюваної дітьми чотирьох років. Зображення простих односкладових предметів і предметних зображень з кількох частин. Передача форми і величини. Розвиток технічних навичок. Виховання емоційного відношення до занять ліпленням. Послідовне ускладнення прийомів ліплення / розкочування, розплющування, заціпування. Приблизна тематика. Обстеження предметів за участю різних аналізаторів. Особливості використання показу способів зображення в ліпленні знайомих форм. Ігрові прийоми в навчанні ліпленню. Роль вправ. Аналіз дитячих робіт.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: особливості пластичної форми, програму навчання з ліплення дітей молодшого віку, методи та прийоми навчання;

вміти: здійснювати обстеження предметів, іграшок для сприймання дітьми за допомогою різних аналізаторів, аналізувати дитячі роботи

Практичне заняття з навчання ліпленню у молодшій та середній групі.

1. Вправляння в організації сприймання предметів, використаних як моделі ліплення /овочі, фрукти, іграшки, тощо /, чотирьохлітками.

2. Відпрацювання методики показу різних технічних прийомів ліплення: розкочувати грудку глини поздовжніми рухами долонь, скочувати грудку глини між долонями коловими рухами, розплющувати форму, заціпувати краї форми.

3. Відпрацювання вмінь демонструвати дітям етапи ліплення нескладних предметних зображень /сніговик, брязкальце, іграшки / середня група:2-3 зображень /зайчик, рибка, дівчинка в довгій шубці, чашка з блюдцем.

4. Добір провідних методів і прийомів на одну із запропонованих тем.

Тема 13. Навчання ліпленню у старшій групі

Особливості пластичної форми, створюваної шестирічними дітьми. Зображення предметів складнішої будови з передачею особливостей форми, відносної величини, пропорцій, характерних особливостей. Навчання сюжетного ліплення. Передача рухів, пошук вдалої пози, виразності. Ліплення рельєфів. Навчання нових способів зображення і нових технічних прийомів. Послідовне ускладнення програмового матеріалу. вдосконалення прийомів ліплення конструктивним способом. Навчання пластичного способу в ліпленні посуду. Ліплення за мотивами народної іграшки та керамічних виробів декоративного мистецтва. Приблизна

тематика. Сприймання натури, творів декоративно-прикладного мистецтва, скульптури малих форм, наочного ілюстративного матеріалу. Показ нових способів ліплення з опорою на досвід дітей. Поради і запитання, спрямовані на розвиток творчості. Формування власного задуму, пошук виразних засобів. Навчання аналізу дитячі роботи.

Створення 2-3 фігурних композицій. Виконання колективних робіт. Декоративне ліплення. Примірна тематика занять. Удосконалення техніки ліплення протягом навчального року. Навчання сприймання предметів з урахуванням тих властивостей, які передаються в ліпленні.

Використання скульптури малих форм народних українських та російських іграшок, предметів декоративно-прикладного мистецтва. Роль слова вихователя. Прийоми активізації творчості дітей з опорою на їх знання, вміння і навички. Навчання планувати виконання завдання, раціонально працювати. Індивідуальний підхід до дітей в організації колективної ліплення. Навчання самостійно аналізувати дитячі роботи.

Практичне заняття з ліплення у старшій групі.

1. Вправлення в організації процесу сприймання предмета /натури, скульптури малих форм, ілюстрації, муляжів /.
2. Відпрацювання методики формування узагальнених способів зображення
3. Виконання 2-3 фігурних композицій (з передачею співвідношень, виразності, динамічності, стійкості).
4. Вправлення в декоративному оформленні виліплених виробів (розпис стеком, використання печаток, природних матеріалів) .
5. Добір програмного змісту для різних видів занять та провідних методів і прийомів навчання.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: завдання навчання предметному, декоративному та сюжетному ліпленню, тематику занять різного змісту, назви скульптури малих форм (українська іграшка), методи та прийоми навчання;

вміти: здійснювати прийоми у сприйнятті натури, називати та ознайомлювати з творами декоративно-прикладного мистецтва з використанням художнього слова, легенд, казок, прислів'я, здійснювати добір скульптур малих форм, наочного ілюстративного матеріалу, використовувати показ нових способів ліплення з опорою на досвід дітей.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Методика навчання аплікації

Тема 14. Навчання аплікації у I та II молодшій групах

Аплікація як вид декоративно-прикладного мистецтва. Види аплікації. Матеріали, що використовуються в ній. Характеристика виконання аплікації у дошкільному віці. Види аплікаційної техніки.

Формування у дітей третього року життя інтересу до аплікації як зображувальної діяльності. Засвоєння знань про форму, величину, колір предметів. Розвиток просторової орієнтації. Складання на фланелеграфі з готових форм зображень нескладних предметів, композицій. Приблизна тематика занять. Навчання сприймання предмета, іграшки, картинки з врахуванням специфіки занять аплікацією. Особливості проведення занять з аплікації без наклеювання. Використання різних методів і прийомів навчання /показ прийомів викладення, ігрові прийоми, слово вихователя: вірші, пісеньки.

Індивідуальний підхід в роботі з дітьми (при перегляді дитячих аплікацій викликати в дітей бажання радіти яскравим різноманітним зображенням, відзначати схожість зображення з предметом).

Формування знань дітей про форму предмета, їх будову, величину. Розвиток відчуття форми, кольору, ритму, симетрії, композиції. Розвиток просторової орієнтації. Складання предметних зображень, декоративних візерунків, нескладних композицій з готових форм і

силуетів. Навчання техніки наклеювання. Виховання естетичних почуттів на заняттях аплікацією. Співтворчість вихователя і дітей. Послідовне ускладнення в зображенні предметів (від простих односкладових до більш складних за будовою). Складання візерунків у смужці, колі, квадраті і на силуетних формах. Приблизна тематика занять. Навчання сприймання предмета, іграшки, картинки. Показ способів складання зображень і техніка наклеювання. Роль слова, вправ та ігрових прийомів у навчанні дітей четвертого року життя. Аналіз аплікацій за участю дітей.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: зміст навчання та виконання аплікації у дошкільному віці. Види аплікаційної техніки. Тематику занять. Вікові можливості в аплікаційній техніці. Методику організації занять;

вміти: добирати методи та прийоми навчання дітей молодшого віку на заняттях аплікації, здійснювати показ етапів викладання та наклеювання.

Практичні заняття з аплікації в молодшій групі

1. Вправлення в організації сприймання дітьми іграшки, картинки, зразка, ілюстрації до занять /враховуючи специфіку аплікації .

2. Відпрацювання вміння демонструвати способи викладання і наклеювання аплікаційних зображень на мольберті, дошці, фланелеграфі.

3. Виконання аплікації з готових форм і силуетів: з декоративної роботи (в колі, смужці, квадраті); з декоративного зображення (гриб, будинок, пташка, візок, башточка) та зі складання найпростіших композицій /курочка з курчатами, поїзд з вагонами, возик з іграшками.

4. Добір програмового змісту заняття.

Тема 15. Навчання аплікації в середній групі

Формування стійкого інтересу до занять аплікацією. Розвиток розуміння симетрії, набуття композиційних умінь. Удосконалення техніки наклеювання. Навчання техніки роботи ножицями. Оволодіння найпростішими прийомами вирізування. Послідовне засвоєння прийомів роботи ножицями: вміння правильно тримати, різати по прямій лінії, зрізувати кути, вирізувати округлі форми. Приблизна тематика. Використання готових форм і силуетів. Виконання колективних аплікацій. Навчання сприймання предметів, іграшок, зразків ілюстрацій. Роль дидактичних ігор, спостережень. Показ способів поводження і роботи ножицями. Індивідуальний підхід, його особливості. Навчання самостійності. Аналіз аплікацій з активною участю дітей. Інструкція з техніки безпеки роботи з ножицями.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: програмові завдання навчання аплікації дітей середнього віку, тематику занять, алгоритм проведення заняття методи та прийоми навчання, словесні прийоми навчання у сприйнятті зразка вихователя та аналізу продуктів зображувальної діяльності дітей, техніку безпеки роботи з ножицями;

вміти: здійснювати показ аплікаційних прийомів за програмою навчання дітей 5 року життя, створювати зразки вихователя до занять з нетрадиційних та природніх матеріалів.

Практичні заняття з аплікації в середній групі

1. Аналіз дитячих робіт, зразків, предметів.

2. Відпрацювання навичок роботи з ножицями :правильно тримати ножиці; зрізувати вузькі, а потім більш широкі смужки; робити косі зрізки, розрізати квадрати по діагоналі; вирізувати округлі форми з квадрата, прямокутника.

3. Виконання аплікацій різного змісту: предметного (ялинка, сніжинка, човник, будинок, іграшка); декоративного (доріжка, килим, серветка, шапка).

4. Добір програмового змісту занять з колективної аплікації.

Орієнтовна тематика самостійної роботи:

1. Виконати колективну аплікацію (килим, поїзд, вітрина магазину, ялинка з використанням нетрадиційних прийомів аплікації).

2. Скласти конспект заняття з аплікації в середній групі, з використанням казки про ножиці.

Тема 16. Навчання аплікації в старшій групі

Формування знань дітей про форму предметів, будову, співвідношення і пропорції. Розвиток просторових орієнтацій. Диференціювання кольорів паперу. Навчання декоративної

аплікації з геометричних і рослинних форм. Зображення сюжету, пейзажу засобами аплікації. Розвиток творчого і емоційного ставлення до виконуваних завдань. Удосконалення попередньо набутих умінь і навичок. Навчання раціональних прийомів вирізування (з паперу, складеного удвоє, гармошкою, парне вирізування, симетричне вирізування). Підвищення вимог до якості наклеювання. Навчання обривної аплікації для передачі виразності. Послідовне ускладнення програмового матеріалу. Закріплення і вдосконалення вмінь одержувати прямокутні, трикутні, трапецієподібні і округлі форми. Навчання нових способів вирізування. Приблизна тематика занять.

Виконання аплікацій предметного і сюжетно-пейзажного змісту. Декоративна аплікація і виконання завдань за задумом. Особливості організації сприймання предметів, іграшок, ілюстрацій і зразків. Використання дослідницького та евристичного методів. Частковий показ способів зображення з опорою на досвід дітей. Розвиток творчості і самостійності у виборі техніки виконання аплікації, використанні різноманітних кольорів, композиції. Навчання вміння бачити в аплікаціях вдале кольорове вирішення, виразність форм, індивідуальність, роль вигадки, фантазії. Вільне володіння ножицями. Засвоєння більш складних силуетних зображень. Послідовний розподіл програмного матеріалу з врахуванням техніки володіння ножицями. Приблизна тематика занять (предметного, сюжетно-пейзажного змісту, декоративної аплікації). Аплікації за задумом. Індивідуальні і колективні форми роботи.

Розглядання і аналіз натури, іграшок, картинок, предметів декоративного мистецтва, зразків. Особливості використання показу способу зображення. Активізація дітей.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: послідовний розподіл програмного матеріалу з урахуванням техніки володіння ножицями, особливості організації сприймання предметів, іграшок, ілюстрацій і зразків вихователя, інтеграційний підхід до організації занять, нетрадиційні форми проведення занять;

вміти: розглядати і аналізувати природу, зразок наочності вихователя та здійснювати показ прийомів аплікації з поясненням дій

Практичні заняття з аплікації в старшій групі

1. Аналіз дитячих аплікацій. Рівень технічних прийомів вирізування.
2. Відпрацювання навичок роботи з ножицями: вирізувати округлі форми з квадрата, прямокутника., симетричні форми зі складеного паперу вдвоє, на кут в декілька складань, з цілого паперу (силуетне) вирізування, вирізування складеного паперу гармошкою та з'єднаних однією смужкою
3. Виконання зразків вихователя до занять з тем предметного змісту.
4. Виконання зразків вихователя до занять з тем декоративного змісту.
5. Добір програмового змісту заняття.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Методика навчання конструювання

Тема 17. Нвчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах

Практичне заняття

Для реалізації програмних завдань з будівельних ігор розширювати їх тематику, використовуючи різні методи: спостереження об'єктів, розглядання фотографій споруд, картин, схем; на заняттях з конструювання формувати доступні дітям конструктивні уміння за допомогою зразка, показу, положення; створювати умови для реалізації творчих задумів дітей: добирати будівельний матеріал, конструктори, іграшки, допоміжний матеріал.

1. Ознайомлення з наборами будівельних матеріалів для молодшої та середньої груп.
2. Аналіз споруд за таблицями, зразками.
3. Відпрацювання методики ознайомлення дітей з будівельними деталями та показу способів зображення споруд.
4. Відпрацювання методики розглядання зразка споруди у середній групі (автобус, літак, вантажний автомобіль).

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: види будівельного матеріалу, назви деталей конструктора, орієнтовну тематику споруд, особливості організації занять;

вміти: організувати та проводити ігрову та конструктивну діяльність.

Тема 18. Навчання конструюванню з паперу, природного та викидного матеріалу в середній та старшій групі

Семінарське заняття

1. Програмові завдання навчання конструюванню з паперу, природного, викидного матеріалів у різних вікових групах.

2. Методика навчання дітей конструюванню з паперу та інших матеріалів у дитячому садку.

Навчання конструювання з паперу в середній та старшій групі.

Формування узагальнених технічних навичок та вмінь в роботі з папером. Розвиток умінь цілеспрямовано працювати за зразком, оздоблювати іграшку-саморобку. Тематика занять, її варіанти. Подальше ускладнення техніки згортання паперу для одержання викрійок дітьми старшої групи. Навчання працювати за готовою викрійкою, з готових форм. Навчання згортання кола та виготовлення виробів із конуса. Згортання прямокутника в циліндр. Закріплення раніше здобутих знань та вмінь по виготовленню іграшок-саморобок та ускладнення в прийомах згортання різних за формою аркушів в підготовчій групі. Згортання паперу втрое, утворення нових форм. Навчання дітей прийомів роботи за викрійкою, кресленням. Застосування паперової лінійки, шнура та олівця для креслення кола. Виготовлення іграшок без застосування клею, з рухомими деталями. Створення поробок за задумом. Тематика виробів. Провідні методи - репродуктивний, евристичний. Використання різних видів показу. Навчання послідовності виконання виробу. Активізація досвіду дітей. Конструювання з природного та викидного матеріалу

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: програмові завдання навчання конструюванню дітей 5 року життя, організацію та методику проведення занять за вказаною темою, умовою, зразком та показом вихователя;

вміти: здійснювати етапи показу створення споруди, добирати іграшки для обігрування споруд, здійснювати опис споруд за кресленням та частковий показ дій вихователя, використовувати допоміжні матеріали для стійкості споруд, наближення до прикрашення і обігрування споруд, використовувати і проводити заняття з тематичними наборами („Зодчий”, „Дитячий садок”, „Lego”, тощо).

Практичні заняття

1. Віпрацьовування прийомів показу вихователя складання паперу та презентація поробок з паперу та викидних матеріалів..
2. Презентація проєктів «Ярмарок поробок»

Тема 19. Планування роботи із зображувальної діяльності

Умови планування. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Планування за видами зображувальної діяльності. Планування за розділами програми з зображувальної діяльності-навчання зображення предметів, сюжету, візерунків, ознайомлення з творами мистецтва та техніка виконання робіт. Планування занять за типами. Взаємозв'язок різних видів зображувальної діяльності. Складання календарного плану роботи зображувальної діяльності дітей. Планування роботи з урахуванням змісту програми з образотворчого мистецтва та конструювання. Визначення рівня засвоєння дітьми змісту програми. Індивідуальні відмінності засвоєння вмінь.

У результаті вивчення теми здобувачі освіти повинні

знати: зміст планування за видами, за розділами програми з зображувальної діяльності.

вміти: складати календарний та перспективний план роботи вихователя із зображувальної діяльності.

Практичні заняття з планування роботи із зображувальної діяльності

1. Добір занять з різних видів зображувальної діяльності та розділів програми (з урахуванням програми тієї вікової групи, в якій будуть проходити переддипломна практика).
Робота з підручником, з зошитом, додатковою літературою.
2. Складання календарно - тематичного плану з образотворчого мистецтва та конструювання /на період переддипломної практики /.

6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий контроль. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування, тестування, бесіди студентів із заздалегідь визначених питань, у формі виступів здобувачів освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Задля оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти пропонуються завдання: складання конспектів занять із зображувальної діяльності у закладі дошкільної освіти, виконання зразків для занять, добір художнього слова про художні матеріали та з ознайомлення з образотворчим мистецтвом, опрацювання навчальної літератури .

Підсумковий семестровий контроль(залік) з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів освіти. Він проводиться в усній або письмовій формі. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни - семестровий іспит. Оцінювання навчальних досягнень студентів з розділу «Методика зображувальної діяльності» здійснюється через перевірку рівня володіння теоретичними знаннями (усний або різні види письмового контролю), якісного виконання практичних робіт.

Поточний контроль полягає у перевірці теоретичного матеріалу, викладеного на лекціях та вивченого здобувачами освіти самостійно шляхом усного опитування. Також до поточного контролю відноситься перевірка практичних завдань, що виконуються під час навчальних занять або опрацьовуються студентами під час виконання завдань самостійної роботи. Практичні роботи можуть носити характер зображувальних вправ та зразків до занять, конспектів до занять зображувальною діяльністю у закладі дошкільної освіти. Зображувальні вправи, зразки виконуються у робочих зошитах. Зразки до занять виконуються на аркушах паперу стандартних

форматів. Всі практичні роботи повинні виконуватись засобами зображувальної діяльності та матеріалами передбачені програмами з дошкільної освіти у закладі дошкільної освіти.

Семестровий диференційований залік – це форма підсумкового контролю, яка передбачає оцінювання рівня засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу дисципліни за семестр на підставі виконання практичних та змісту самостійної роботи.

Поточний контроль навчальних досягнень студентів здійснюється такими формами і методами: тестовий контроль, тематичний контроль, проведення усного і письмового опитування, виконання обов'язкових видів робіт.

Підсумковий контроль:

6 семестр – екзамен.

Шкала оцінювання: національна та ECTS, критерії оцінювання змісту знань і умінь

100 – бальна шкала	ECTS	4-бальна шкала	Критерії оцінювання
0-34 (незадовільно – 3 обов'язковим повторним курсом)	<i>FX</i>	<i>незадовільно</i>	орієнтується у змісті навчального матеріалу з методики образотворчої діяльності, не застосовує інформацію у відборі програмових завдань, мети та моделювання занять з образотворчої діяльності для дітей дошкільного віку, не орієнтується в особливостях організації самостійної художньої діяльності, проявляє необізнаність у творах образотворчого мистецтва, сприйманні та оцінюванні дитячих робіт.
35-49 (незадовільно – 3 можливістю повторного складання)	<i>F</i>		
50-59			
60-64	<i>E</i>	<i>задовільно</i>	здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями, слабка орієнтація у змісті навчального матеріалу з методики образотворчої діяльності; репродуктивний підхід до моделювання заняття з образотворчої діяльності дітей дошкільного віку; естетична непривабливість власної наочності; примітивність зображень; фрагментарність знань щодо особливостей образотворчої діяльності дітей дошкільного віку; не формулює особистісне ставлення до дитячої художньої творчості; сюжетно-описовий характер суджень щодо творів образотворчого мистецтва; сприймання та оцінювання дитячих робіт без урахування їх естетичних якостей.
65-69			
70-74	<i>D</i>		
75-79	<i>C</i>	<i>добре</i>	здобувач освіти добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією. Показує знання з окремих понять з методики образотворчої діяльності, обізнаність із змістом навчального матеріалу з образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, метою та завданнями навчання з видів зображувальної діяльності; здійснює свідомий підхід до моделювання заняття образотворчої діяльності з використанням виражальних можливостей художніх технік та матеріалів у створенні художнього образу; допускає незначні помилки у підборі методів та прийомів навчання та зображення; показує знання вікових та психологічних особливостей образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, виявляє вміння до оцінки результатів дитячої художньої творчості.
80-84			
85-89	<i>B</i>		
90-93	<i>A</i>	<i>відмінно</i>	здобувач освіти має гнучкі знання в межах вимог навчальної програми, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення. Показує сформовані
94-97			
98-100			

			базові знання та вміння з методики образотворчої діяльності . Усвідомлює поняття з образотворчого мистецтва та методики його навчання; використовує термінологію з образотворчого мистецтва; показує обізнаність із змістом, метою та завданнями навчання образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, здійснює творчий підхід, до моделювання заняття з образотворчої діяльності з використанням виражальних можливостей художніх технік та матеріалів у створенні художнього образу, показує знання вікових та психологічних особливостей образотворчої діяльності дітей дошкільного віку вмє здійснювати сприймання та оцінювання дитячих малюнків з усвідомленням їх художньо-естетичних якостей, врахування неповторності, ширості, емоційності дитячих суджень та малюнків при їх оцінюванні.
--	--	--	---

7. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва розділу, теми програми	Всього годин за навчальним планом	Аудиторні заняття			Самостійна робота
			Лекції	Практичні роботи	Семінари	
1	2	3	4	5	6	8
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1					
	<i>5 семестр</i>					
1	Розділ 1. Тема 1. Теоретичні основи методики зображувальної діяльності	6	2			4
2	Тема 2. Методи і прийоми навчання зображувальній діяльності та конструюванню.	6	2			4
3	Тема 3. Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності і конструювання	6	-	2		4
4	Тема 4. Заняття як форма організації образотворчої діяльності	8	2			6
5	Розділ 2. Тема 5. Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом	4			2	2
6	Тема 6. Самостійна зображувальна діяльність.	6	1	1		4
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2					
7	Розділ 3. Методика навчання предметному малюванню. Тема 7. Предметне малювання у молодшому дошкільному віці.	6	1	1		4
8	Тема 8. Предметне малювання в середній групі	6	1	1		4
9	Тема 9. Предметне малювання у старшому дошкільному віці.	12	2	6		4
10	Тема 10. Сюжетне малювання в ЗДО.	4	1	1		2
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3					

11	Методика навчання декоративному малюванню. Тема 11. Навчання декоративному малюванню у молодшій і середній групі.	6	2	2		2
	ВСЬОГО У 5 СЕМЕСТРІ	60	14	12	2	30
	<i>6 семестр</i>					
12	Тема 12. Навчання декоративному малюванню в старшій групі	6	2	2		2
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3					
13	Розділ 3. Методика навчання ліпленню. Тема 13. Навчання ліпленню у молодшій та середній групі.	4	1	1		2
14	Тема 14. Навчання ліпленню в старшій групі.	11	2	2		7
15	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 Методика навчання аплікації. Тема 15. Навчання аплікації у I та II молодшій групах.	7	2	1		4
16	Тема 16. Навчання аплікації в середній групі.	6	1	1		4
17	Тема 17. Навчання аплікації в старшій групі.	12	2	2	2	6
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5					
18	Розділ 5. Методика навчання конструювання Тема 18. Навчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах	4	1	1		2
19	Тема 19. Навчання конструюванню з паперу, природного та викидного матеріалу	9	1	2		6
20	Розділ 6. Тема 20. Планування роботи із зображувальної діяльності.	10	2	2		6
	Всього у 6 семестрі	60	14	12	2	34
	ВСЬОГО У 6 СЕМЕСТРІ	120	56	24	4	64

8. Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практичне заняття. Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності	2
2	Семінарське заняття. Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом.	2
3	Практичне заняття Самостійна зображувальна діяльність в ЗДО.	1
4	Практичне заняття. Предметне малювання у молодшому дошкільному віці.	1
5	Практичне заняття. Предметне малювання в середній групі	1
6	Практичне заняття. Предметне малювання в старшій групі	5
7	Практичне заняття з сюжетного малювання у дитячому садку.	1
8	Навчання декоративному малюванню в молодшій та середній групі.	2
8	Навчання декоративному малюванню в старшому дошкільному віці.	2
9	Практичне заняття з ліплення в молодшому та середньому віці	1
10	Практичне заняття з ліплення в старшому дошкільному віці	2
11	Практичне заняття заплікації в I і II молодшій групі	1
12	Практичне заняття з аплікації в середній групі	1
13	Практичне заняття з аплікації в старшій групі	2
13	Семінарське заняття з аплікації в старшій групі.	2
14	Практичне заняття з конструювання з будівельного матеріалу в молодшій групі.	2
15	Практичне заняття з конструювання із паперу, викидного та природнього матеріалу.	2
14	Практичне заняття з планування роботи із зображувальної діяльності в ЗДО.	2
Всього		28

9. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи методики зображувальної діяльності	2
2	Методи і прийоми навчання зображувальній діяльності та конструюванню.	2
3	Заняття як форма організації образотворчої діяльності	2
4	Самостійна зображувальна діяльність в ЗДО	1
5	Предметне малювання у молодшому дошкільному віці.	1
6	Предметне малювання в середній групі	1
7	Предметне малювання у старшому дошкільному віці.	2
8	Сюжетне малювання в ЗДО	1

9	Навчання декоративному малюванню у молодшій і середній групі.	1
11	Навчання декоративному малюванню в старшій групі.	2
12	Навчання ліпленню у молодшій та середній групі.	1
14	Навчання ліпленню в старшій групі.	1
15	Навчання аплікації в I молодшій та II молодшій групі.	1
16	Навчання аплікації в середній групі.	1
17	Навчання аплікації в старшій групі.	1
18	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах.	1
19	Навчання конструюванню з паперу, природного та викидного матеріалу	1
20	Планування роботи із зображувальної діяльності в ЗДО	2
Всього		28

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи методики зображувальної діяльності	4
2	Методи і прийоми навчання зображувальній діяльності та конструюванню.	4
3	. Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності і конструювання	4
4	Заняття як форма організації образотворчої діяльності.	6
5	Самостійна зображувальна діяльність в ЗДО.	4
6	Методика навчання предметному малюванню.	2
7	Предметне малювання у молодшому дошкільному віці.	4
8	Предметне малювання в середній групі.	4
9	Предметне малювання у старшому дошкільному віці.	4
10	Сюжетне малювання в ЗДО.	8
11	Навчання декоративному малюванню у молодшій і середній групі.	4
12	Навчання декоративному малюванню в старшій групі.	6
13	Навчання ліпленню у молодшій та середній групі.	6
14	Навчання ліпленню в старшій групі.	7
15	Навчання аплікації в I молодшій та II молодшій групі.	4
16	Навчання аплікації в середній групі.	4
17	Навчання аплікації в старшій групі.	6
18	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах.	2
19	Навчання конструюванню з паперу, природного та викидного матеріалу	6
20	Планування роботи із зображувальної діяльності в ЗДО	6
	Всього годин	64

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальна навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни.

Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом презентації заняття ізобразувальної діяльності. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Методика зобразувальної діяльності» – це вид навчально-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення вмінь самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена робота теоретично-практичного характеру у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань та умінь, отриманих під час лекційних та семінарських занять і охоплює весь зміст навчального курсу, оцінюється в 20 балів.

Завдання ІНДЗ: розробка методичного супроводження та конспекту авторського заняття із зобразувальної діяльності до одного з розділів програми - декоративне малювання або образотворче мистецтво в середній або старшій групі за темами.

11. Види контролю і система накопичення балів

Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

	Тема	Види робіт
1	Програма з методики навчання зобразувальній діяльності.	Термінологічний диктант добір художнього слова до занять
2	Методи і прийоми навчання	Практичне заняття Опис природи, іграшки Оформлення зразка вихователя Самостійна робота
3	Заняття як форма організації навчально-пізнавальної діяльності дітей	Опорні конспекти Схема структури заняття в малюнку.
4	Ознайомлення з образотворчим мистецтвом.	Практичне заняття: Ознайомлення з образотворчим мистецтвом Мистецтвознавча розповідь вихователя
5	Самостійна зобразувальна діяльність поза заняттями.	Зразки вихователя з нетрадиційних прийомів малювання. Тести

6	Предметне малювання у молодшому дошкільному віці	Практичне заняття з предметного малювання в молодшій групі і середній групі Зразки вихователя до занять з малювання Конспект заняття з малювання в мол.гр.
7	Предметне малювання в середній групі	Практичне зняття Конспект заняття з малювання в середній групі Зразки до занять
8	Предметне малювання в старшому дошкільному віці	Практичне заняття «Зображення дерев» Зразки зображення дерев Практичні заняття з малювання предметів за програмою старшої групи
9	Навчання декоративному малюванню у молодшій і середній групі.	Опорна схема до теми Практичне заняття. Оформлення зразків до занять з декоративного малювання в молодшому дошкільному віці
10	Навчання декоративному малюванню в старшій групі	Практичне заняття Система занять з ознайомлення дітей старшої групи з декоративно-прикладним мистецтвом. Оформлення таблиці занять з системи ознайомлення з певним видом декоративно-прикладного мистецтва. Тести.
11	Навчання ліпленню у молодшій та середній групі	Практичне заняття. План – конспект заняття з ліплення. Зразки вихователя до занять з ліплення в молодшій та середній групі.
12	Навчання ліпленню у старшій групі.	Практичне заняття. Оформлення зразків до занять з ліплення. Конспект заняття з декоративного ліплення.
13	Навчання аплікації у I та II молодшій групах	Практичне заняття Зразки вихователя до занять . План-конспект заняття з аплікації в молодшій групі
14	Навчання аплікації в середній групі	Тести. Практичне заняття. Відпрацьовування показу прийомів аплікації у навчанні дітей середньої групи
15	Навчання аплікації в старшій групі.	Практичне заняття. Повідомлення про українську витинанку. Оформлення зразків тематики занять з аплікації в старшій групі.
16	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах.	Практичне заняття.
17	Навчання конструюванню з паперу, природного та викидного матеріалу в середній та старшій групі	Практичне заняття. План - конспект заняття. Оформлення зразків поробок з паперу, природного матеріалу до занять конструюванням у старшій групі
18	Планування роботи із зображувальної діяльності	Схеми запису плану заняття із зображувальної діяльності

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Закон України «Про освіту»

Закон України «Про дошкільну освіту»

Базовий компонент дошкільної освіти

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

Методичні рекомендації до Базового компонента дошкільної освіти

<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-do-onovlenogo-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti>

Дитина в дошкільні роки. Комплексна освітня програма. Науковий керівник К.Л. Крутий
Запоріжжя: ЛПІС ЛТД, 2019

Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Керівник проекту Огнев'юк В.О. -
Університет ім. Бориса Грінченка, 2019

Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку. Білан О.Ш., Возна Л.М.,
Максименко О.Л. – Мандрівець, 2021

Соняшник. Програма розвитку, виховання і навчання дітей дошкільного віку. Калуська Л.В.
Тернопіль: Мандрівець, 2023

Впевнений старт. Освітня програма для дітей старшого дошкільного віку. Гавриш Н.В.,
Піроженко Т.О., Хартман О.Ю., Шевчук А.С.– Київ: ТОВ Новий друк, 2019

Впевнений старт. Освітня програма для дітей середнього дошкільного віку. за загальною
науковою редакцією Піроженко Т.О.– ТОВ Новий друк, 2021

Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років. за загальною
науковою редакцією Кононко О.Л. - МСFR Освіта, 2021 1988. 219с.

1. Ликова І.О. Програма художнього виховання, навчання й розвитку дітей 2-6 років «Кольорові
долоньки». Харків: «Ранок», 2007. 236с

2. Комарова Т.С. Образотворча діяльність у дитячому садку. Програма художньо-естетичного
виховання для занять із дітьми 2-6 років. Харків: «Ранок», 2007. 115с.

3. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методики художнього виховання дітей:
навч. пос. Запоріжжя: «Просвіта», 2003. 147 с.

4. Скиданова Л.Я., Сірченко Л.І. Декоративне малювання та аплікація в дитячому садку: навч
пос. Київ. 1981. 87 с.

5. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з
методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник Київ.: Слово, 2010. 376
с.

6. Кириченко Н.Т. Сюжетне малювання в дитячому садку. - К.: Рад. шк., 1986.

7. Шульга Л.М. «Барвіста радість». Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на
заняттях із малювання: методичний посібник – Запоріжжя. 2017

Інформаційні ресурси. Інтернет-джерела

1. Доступ до сторінки навчальної дисципліни в СЕЗН МУДЛ
<https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=969#section-1>
2. «Пензлик» <https://penzlikzp.jimdofree.com>
3. Блог майбутнього вихователя
http://konovalovadnz.blogspot.com/p/blog-page_70.html